

Sygn. akt: III AUa 541/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Lucyna Guderska

Sędziowie: SSA Jacek Zajączkowski (spr.)

SSO del. Joanna Baranowska

Protokolant: st.sekr.sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2015 r. w Łodzi

sprawy **Z. W.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o emeryturę,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 27 lutego 2014 r., sygn. akt: V U 401/13;

1. oddala apelację;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. na rzecz Z. W. kwotę 120,00 (sto dwadzieścia) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Sygn. akt III AUa 541/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 lutego 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił Z. W. prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony wnosił o przyznanie żadanego prawa z uwagi na to, że przepracował wymagane 15 lat w warunkach szczególnych. Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 27 lutego 2014r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał Z. W. prawo do emerytury od 17 grudnia 2012r.; oddalając odwołanie w pozostałej części.

Sąd Okręgowy ustalił, że Z. W., ur. (...), w dniu 17 grudnia 2012 roku złożył wniosek o emeryturę. Na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca udowodnił staż pracy wynoszący ponad 25 lat. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych żadnego z okresów zatrudnienia.

Od 1 września 1965 roku do 31 lipca 2000r. Z. W. był zatrudniony w Fabryce (...) S.A. w P. na stanowisku ślusarza.

W w/w zakładzie pracy wnioskodawca pracował od 24 czerwca 1968r. do 19 kwietnia 1971r., od 4 maja 1973r. do 31 marca 1991r. oraz od 1 kwietnia 1996r. do 14 września 1998r. na wydziale M-33 na stanowisku ślusarza w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych. Do obowiązków wnioskodawcy należały prace polegające na spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym, szlifowaniu oraz nitowaniu za pomocą ręcznych narzędzi o napędzie pneumatycznym. Wnioskodawca był narażony na hałas i zapylenie przekraczające dopuszczalne normy. Wnioskodawca pracował na hali nr 1 na tzw. wysokim torze, gdzie składał konstrukcje obudów górniczych oraz innych dużych konstrukcji stalowych dla przemysłu górniczego. Wnioskodawca szczepiał elementy konstrukcji, palił palnikiem acetylenowo – tlenowym, szlifował szlifierką pneumatyczną, nitował konstrukcje skipów (windy kopalniane). Szczepianie odbywało się za pomocą spawarek najpierw wirowych, a następnie transformatorowych, później prostownikowych. Wentylacja na hali była nawiewowo-grawitacyjna, dopiero od lat 80-tych weszły do użycia przenośne urządzenia odpylające dla spawaczy.

W wydziale M-33 pracowali na jednej hali spawacze, malarze i ślusarze. Wnioskodawca składał elementy do wielkogabarytowych urządzeń górniczych, np. urządzeń wyciągowych, zsypów, słupów itp. Elementy te były przesyłane do wydziału M-33 z wydziału przygotowawczego. Były to blachy, płaskowniki. Wnioskodawca składał te elementy zgodnie z rysunkiem technicznym a następnie szczepiał przy pomocy spawania elektrycznego. Elementy, które nie pasowały do siebie były dopalane do wymiaru za pomocą palnika acetylenowo – tlenowego a następnie szlifowane przy pomocy szlifierki pneumatycznej. W końcowej fazie wnioskodawca usuwał przy pomocy palnika stężenia pomocnicze i wygładzał je szlifierką. Zdarzało się, że musiał przy pomocy wiertarki pneumatycznej wierceć otwory, aby połączyć urządzenie z kolejnymi elementami a niekiedy musiał też nitować elementy przy pomocy nitownicy pneumatycznej. Z. W. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy i nie był oddelegowany do żadnej innej pracy. Stanowisko pracy wnioskodawcy znajdowało się w niewielkiej odległości od stanowisk spawaczy i było oddzielone od nich kurtyną z blachy, która chroniła jedynie od światła. Zapylenie i zadymienie na stanowisku pracy wnioskodawcy było takie same jak na całej hali.

Na hali wydziału M-33, na której pracował Z. W. panowały bardzo niekorzystne warunki. Cechowało je przekroczenie zarówno dopuszczalnych natężeń czynników fizycznych (hałas, promieniowanie UV), jak też dopuszczalnych natężeń czynników chemicznych i pyłów. Wobec braku urządzeń wentylacyjnych i odpylających oraz ekranów chroniących przed promieniowaniem UV, jak też brakiem indywidualnych środków ochronnych przed hałasem, wszyscy pracownicy wykonujący pracę na hali wydziału M-33 narażeni byli w równym stopniu na niekorzystny wpływ czynników szkodliwych dla zdrowia. Procesy technologiczne prowadzone na hali wydziału i powstające przy tym zagrożenia dla zdrowia pracowników cechowały się brakiem ograniczenia jedynie do miejsca powstawania czynników szkodliwych – rozprzestrzeniały się na całą halę wydziału M-33. Wnioskodawca wykonując pracę na stanowisku ślusarza wykonywał ją w warunkach przekroczonych normatywów higienicznych zarówno dla czynników szkodliwych fizycznych, jak i chemicznych oraz pyłów. Narażony był na działanie tych czynników w równym stopniu jak pracownicy zatrudnieni na innych stanowiskach pracy na hali wydziału M-33 (np. na stanowisku spawacza).

Do obowiązków wnioskodawcy przy montowaniu elementów urządzeń wyciągowych i obudów górniczych w wydziałach M-33 należało wykonywanie prac: - techniką spawalniczą – przecinanie blach, dopasowywanie i wyrównywanie elementów składowych, wypalanie wadliwych spoin (spawanie gazowe), punktowe łączenie (szczepianie) części składowych elementów przy użyciu spawarek elektrycznych;

- techniką ślusarską w przemyśle metalowym – szlifowanie i polerowanie mechaniczne powierzchni montowanych elementów, wykonywanie połączeń śrubowych przy użyciu wiertarek mechanicznych, wykonywanie połączeń nitowych (na gorąco) przy użyciu młotów mechanicznych.

Wszystkie wyżej wymienione prace wykonywane przez Z. W. w spornych okresach są pracami w szczególnych warunkach określonymi w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – dział XIV poz. 12 – prace

przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, dział III poz. 78 i 79 – szlifowanie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne, kucie ręczne w kuźniach przemysłowych oraz obsługa młotów mechanicznych. Nadto w okresie od 1 kwietnia 1991r. do 31 marca 1996r. wnioskodawca, jako mistrz na wydziale M-33, wykonywał pracę wymienioną w dziale XIV poz. 24 pkt 1- kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji oraz dozór inżynieryjno – techniczny na wydziale, w którym jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie.

Przy zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych wnioskodawcy okresów zatrudnienia: od 24 czerwca 1968r. do 19 kwietnia 1971r., od 4 maja 1973r. do 31 marca 1991r. oraz od 1 kwietnia 1996r. do 14 września 1998r. staż pracy wnioskodawcy w takich warunkach wynosi ponad 15 lat.

W konsekwencji powyższych ustaleń i wniosków Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie. Z. W. przysługuje prawo do emerytury przewidzianej w art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity - Dz. U. z 2013r., poz. 1440), ponieważ legitymuje się on wymaganym 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. W ocenie Sądu, przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe potwierdziło fakt wykonywania przez odwołującego pracy w szczególnych warunkach w Fabryce (...) S.A. w P. od 24 czerwca 1968 roku do 19 kwietnia 1971 roku, od 4 maja 1973 roku do 31 marca 1991 roku i od 1 kwietnia 1996 roku do 14 września 1998 roku, jako ślusarz wykonujący pracę w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych - wykaz A dział XIV pkt 12, dział III poz. 78 i 79 przepisów ogólnych rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) – prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, szlifowanie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne oraz kucie ręczne w kuźniach przemysłowych oraz obsługa młotów mechanicznych, zaś w okresie od 1 kwietnia 1991 roku do 31 marca 1996 roku jako mistrz na wydziale M-33 - wykaz A dział XIV poz. 24 - kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji oraz dozór inżynieryjno – techniczny na wydziale, w którym jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie. Tym samym odwołujący legitymuje się okresem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze ponad 15 lat i spełnił wszystkie przesłanki do przyznania żądanej emerytury. Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

Apelację od tego wyroku wywiódł organ rentowy, zarzucając rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 1440) w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) przez błędne przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury od dnia 17 grudnia 2012r., podczas gdy wnioskodawca nie ma prawa emerytury, gdyż nie spełnia warunków do jej przyznania.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że ustalenia Sądu Okręgowego pozostają w sprzeczności z treścią świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę Fabrykę (...) w P., zgodnie z którym wnioskodawca w spornych okresach był zatrudniony jako ślusarz.

Skarżący przytoczył również przytoczył wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 5 lutego 2009r. III AUA 283/08, w którym uznano że zatrudnienie w Fabryce (...) w P. na stanowisku ślusarza, pomimo świadczenia pracy na hali wraz ze spawaczami nie można uznać za wykonywanie czynności zaliczanych do procesu spawania. Fakt wykonywania pracy polegającej na składaniu elementów konstrukcyjnych w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych nie przesądza o braniu udziału w procesie spawania. Apelujący wskazał także na wyrok Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2008r. I UK 192/07 Lex nr 447272 zgodnie, z którym "określenie prace przy spawaniu obejmuje li tylko prace wykonywane w przebiegu procesu spawania, a zatem nie obejmuje czynności innego pracownika znajdującego się w bezpośredniej bliskości".

Ponadto, apelujący podniósł, że w dniu 17 grudnia 2012r. wnioskodawca nie mógł nabyć prawa do emerytury, nawet przy założeniu, że posiadałby 15-letni okres zatrudnienia, gdyż okolicznością bezsporną jest, iż Z. W. nie rozwiązał stosunku pracy i nadal pozostaje w zatrudnieniu.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o jej oddalenie wskazując, że ostatni stosunek pracy rozwiązał z dniem 30 grudnia 2011r., co potwierdza załączone świadectwo pracy z Cegielni (...) i od tego czasu nie pozostaje w zatrudnieniu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Przede wszystkim zauważyć należy, że organ rentowy nie zgłosił w apelacji żadnych zarzutów procesowych. Z art. 378 § 1 k.p.c. wynika zaś zakaz wykraczania przez sąd drugiej instancji poza granice apelacji, które wyznaczone są wnioskami i zarzutami apelującego oraz nakaz wzięcia pod uwagę i rozważenia wszystkich podniesionych wniosków i zarzutów. Jeżeli w apelacji strona nie zarzuca naruszenia prawa procesowego Sąd Apelacyjny nie ma podstaw do dokonywania własnych ustaleń i innej oceny stanu faktycznego niż sąd I instancji / por. postanowienie SN z 25.11.2010r., I CSK 704/09, L.; wyrok SN z 10.02.2012r., II CSK 195/11, L./. Tym samym Sąd Apelacyjny rozpatrywał przedmiotową apelację w kontekście zgłoszonych w niej zarzutów dotyczących naruszenia prawa materialnego mając za podstawę oceny i rozstrzygnięcia ustalony przed Sądem I instancji stan faktyczny.

W tak ustalonym stanie faktycznym, jaki został zaprezentowany w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji, brak podstaw do twierdzenia, że zostało naruszone prawo materialne, tj. art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440), bowiem jak ustalił Sąd Okręgowy, wnioskodawca w spornym okresie od 24 czerwca 1968 roku do 19 kwietnia 1971 roku, od 4 maja 1973 roku do 31 marca 1991 roku oraz od 1 kwietnia 1996 roku do 14 września 1998 roku, jako ślusarz wykonujący pracę polegającą na wykonywaniu czynności w procesie spawania i od 1 kwietnia 1991 roku do 31 marca 1996 roku jako mistrz – wykonywał pracę w szczególnych warunkach określoną w wykazie A dziale XIV poz. 12 i 24 oraz dziale III poz. 78 i 79 przepisów ogólnych rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.)

Przesłanką przyznania wcześniejszej emerytury nie jest formalne zakwalifikowanie pracy wnioskodawcy na podstawie - zawartego w świadectwach pracy, czy innych aktach osobowych pracownika - nazewnictwa stanowisk pracy w danym zakładzie, ale faktyczne wykonywanie pracy w szczególnych warunkach, jednak istotnym jest, aby była to praca w szczególnych warunkach, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, bez względu na to, jakie formalnie stanowisko pracy dany pracownik zajmował. W związku z powyższym Sąd Okręgowy słusznie zaliczył powyższy okres zatrudnienia ubezpieczonego do okresu pracy w warunkach szczególnych. Natomiast w ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest uzasadnionych podstaw do odmiennego traktowania zatrudnienia ubezpieczonego w spornym okresie powołując się jedynie na stanowiskowo - branżowy charakter wyodrębnienia poszczególnych prac, skoro zakres wykonywania obowiązków pracowniczych, warunki w jakich były wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia odpowiadał charakterowi prac wymienionych w Dziale XIV, poz. 12 (prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym) i Dziale III poz. 78 (szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne), poz. 79 (kucie ręczne w kuźniach przemysłowych oraz obsługa młotów mechanicznych) oraz Dziale XIV poz. 24 (kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji oraz dozór inżynierski – techniczny na wydziale, w którym jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie).

Odnośnie przywołanego w apelacji orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Łodzi to zauważyć należy, że jest to wcześniejsza linia orzecznicza, która obecnie nie obowiązuje. W orzecznictwie od wielu lat dominuje pogląd, że zawarte w dziale XIV, poz. 12 określenie „prace przy spawaniu” obejmuje nie tylko zatrudnienie na stanowisku spawacza, ale i prace wykonywane w przebiegu procesu spawania (por. wyrok SN z dnia 29 stycznia 2008 r., I UK 192/07, OSNP 2009/5-6/79). W uzasadnieniu wyroku z dnia 8 czerwca 2011 r. (I UK 393/10, LEX nr 950426) Sąd Najwyższy wywiódł, że prace ślusarskie, polegające na przygotowaniu materiałów do spawania, mogą być uznane za prace „przy spawaniu i wycinaniu” pod warunkiem, że w toku tych czynności przygotowawczych są wykonywane

prace spawalnicze lub wycinanie metalu, bowiem to praca przy spawaniu i wycinaniu została uznana za pracę o znacznej szkodliwości dla zdrowia, a nie jakakolwiek inna praca, składająca się na ostateczny rezultat całego procesu produkcyjnego. Sąd Apelacyjny w pełni zapatrywania te podziela stojąc na stanowisku, że do czynności związanych ze spawaniem należą prace ślusarskie, jakie - zgodnie z poczynionymi przez Sąd Okręgowy ustaleniami - ubezpieczony wykonywał w ramach obowiązującego go czasu pracy, gdyż czynności te były objęte procesem spawania i wycinania. Nadto wnioskodawca nitował i szlifował szlifierkami pneumatycznymi. Wszystkie te prace w warunkach szczególnych wykonywał stale i zajmowały mu one w pełny wymiar czasu pracy.

Bezasadny jest również zarzut apelacji, że wnioskodawca nie rozwiązał stosunku pracy i nadal pozostaje w zatrudnieniu, albowiem z akt wynika, iż z dniem 30 grudnia 2011r. rozwiązał stosunek pracy z ostatnim pracodawcą – Cegielnią (...) i w chwili złożenia wniosku o emeryturę nie pracował. W tych okolicznościach oczywistym jest, że w dniu 17 grudnia 2012r. Z. W. spełnił wszystkie przesłanki uprawniające do emerytury w obniżonym wieku.

W związku z powyższym, nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku. O kosztach postępowania w drugiej instancji - stosownie do jego wyników – orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. (tekst jedn. Dz. U. z 2013r, poz. 490) w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.